

LUISTERT

Een manifest voor het welzijn van Gentse jongeren

EEN UITGAVE VAN VZW JONG

Een thuis die versterkt. Aangevuurd door gasten. Voluit plezier. Vechtend voor kansen.

Vzw Jong organiseert dagelijks activiteiten voor diverse groepen kinderen en jongeren in hun vrije tijd. Vzw Jong komt op voor de belangen van deze kinderen en jongeren in hun contacten met andere verenigingen, voorzieningen en overheden, zodat ze op alle terreinen in de samenleving kunnen meetellen.

Als jeugdwelzijnswerk heeft vzw Jong bijzondere aandacht voor de meest kwetsbare kinderen en jongeren.

Dit manifest is het harde werk van:
Alle medewerkers vzw JONG

Redactie & samenstelling: Celine Rijcken & Patrick Legein
Illustraties: Evangeline Habarurema
Layout: Patrick Legein
Grammatica- en spellingscontrole Nick Beke

De teksten, illustraties en de inhoud van dit verslag behoren uitsluitend toe aan vzw JONG - © vzw JONG

Heeft u vragen of opmerkingen over dit manifest en u wenst die met ons te delen?
Stuur een mail naar info@vzwjong.be

*“Mijn tong is gespleten uit trouw aan het noorden en het zuiden
mijn moeder wordt oud en spreekt soms haar taal
die ik uiteindelijk toch leerde
van grootmoeders die de aarde te drinken geven voor ze zelf drinken”*

'Tong' (Nisrine Mbarki, Oeverloos (2022), pag 70. Uitgeverij Pluim)

INHOUD

6 VOORWOORD

8 GETUIGENISSEN

Danko
Dilara
Dennis
Jesse
Fatena
Hakim
Fatima
Sue
Zeliha

34 GEHOORD?

37 NAWOORD

VOORWOORD

Armoede schendt kinderrechten

In een wereld die voortdurend verandert, zijn er grondrechten die onwrikbaar overeind blijven, zoals het recht van elk kind, zonder onderscheid, om veilig en goed omringd op te groeien. In een gezonde omgeving, met liefdevolle zorg, met basisbehoeften die vervuld zijn, met maximale toegang tot onderwijs en vrije tijd. Zodat elk kind zich kan ontplooiën, zichzelf kan en mag zijn, en volop kan meespelen in de samenleving.

Ook in Vlaanderen is armoede veel te vaak een barrière voor die kinderrechten. Dat blijkt uit dit manifest en uit de signalen bij onze klachtenlijn. Die gaan over problemen op school, gezondheidsproblemen, onbereikbare hulpverlening, onzekerheid, drempels ten gevolge van migratie. Te vaak ook beknot armoede de kansen en het welzijn van deze kinderen.

De getuigenissen in dit manifest zijn opnieuw waardevol. Ze grijpen naar de keel en maken duidelijk wat de rauwe realiteit is van opgroeien in armoede. Mensen in een kwetsbare situatie, ook kinderen, moeten aangemoedigd en ondersteund worden om hun stem te laten horen. Dat is wat dit manifest wil doen.

Wachten is geen optie

De verhalen van jongeren en ouders komen hard binnen. Het valt op hoe ouders in armoede vaak alles over hebben voor hun kinderen. Hoe gezinnen te vaak niet kunnen terugvallen op een netwerk en op andere mensen. Hoe ze vaak niet durven te vragen waar ze recht op hebben omdat ze bang zijn om het weinige te verliezen wat ze nu wel hebben. En hoe tijd een cruciaal element is: kinderen en jongeren veranderen voortdurend en kunnen geen jaren wachten om hun noden vervuld te zien.

Ik denk aan Danko, 18 jaar. Hij heeft het gevoel dat hij al zijn hele leven moet wachten. Hij heeft talent maar kan niet meedoen met de voetbalcompetitie omdat hij geen papieren heeft. Hij zegt dat hij daar triest van wordt, niet wil uitgaan en geen liefde wil. Het voelt alsof: "Mijn leven al afgelopen is, terwijl het eigenlijk nog zou moeten beginnen." Wachten op wat je toekomt, heeft zware gevolgen en is geen optie als je jong bent.

De gevolgen van opgroeien in armoede raken ook elke dag jeugdwelzijnswerkers tot in de kern van hun wezen. Ze zijn diep geworteld in buurt en gemeenschap, en voelen en horen wat er leeft. Ze zien veerkracht, moed en opofferingen, maar ook moeilijkheden, worstelingen, verdriet, eenzaamheid, zorgen en vermoeidheid.

We moeten armoede samen aanpakken

Ik hoop dat dit manifest leidt tot een dringend gesprek over het belang van het jeugdwelzijnswerk en over het onrecht dat armoede is. Ik hoop dat het leidt tot actie en samenwerking.

Het jeugdwelzijnswerk in Vlaanderen neemt een heel grote verantwoordelijkheid op en jeugdwelzijnswerkers doen voor gezinnen wat ze kunnen. Met veel engagement, moed en doorzetting. Ze proberen gezinnen en kinderen te begeleiden naar waar ze recht op hebben: een gezonde woning, vrijetijdsactiviteiten, ondersteuning.

Ze leggen mee bloot wat er gaande is en bouwen aan netwerken van instanties en diensten. Ze verlagen de drempels voor mensen die hulp zoeken. En dat lukt vaak vooral doordat ze het vertrouwen hebben van de kinderen, jongeren en ouders die ze kennen. Maar het is belangrijk om te benadrukken dat ze dat niet alleen kunnen doen en dat het ook niet aan hen toekomt om dat alleen te doen. Daarvoor zijn de problemen te complex, hebben de verhalen te veel lagen. Om iets te veranderen, is intense samenwerking nodig op verschillende niveaus.

Dit manifest weerspiegelt de passie, de toewijding en de vastberadenheid om te blijven vechten voor wie het nodig heeft. Samen kunnen en moeten we de weg vrijmaken voor een samenleving waarin elk kind, elke jongere en elke ouder tot zijn of haar rechten kan komen.

Caroline Vrijens,
Vlaamse kinderrechtencommissaris

De leerkrachten zeiden onlangs tegen mijn papa: 'Je zoon is een voorbeeld voor veel anderen...'

Wat heb ik eraan? Ik leef in de illegaliteit en ik heb niks, alleen onzekerheid. Ik wil gewoon kunnen leven zoals iedereen van mijn leeftijd en dat kan niet. Dat maakt me triest.

DANKO, 18 JAAR UIT GENT

DANKO

18 JAAR

Hey, Ik ben Danko. Ik ben net 18 jaar geworden. Op mijn 10de kwam ik naar België met mijn ouders en mijn oudere zus. Zij moet nu 20 jaar zijn. Ik zie haar niet meer. Samen met mijn moeder is ze 6 jaar geleden opeens vertrokken. Plots waren ze weg! Zonder iets te zeggen, geen woord, geen afscheidsbrief, niets! Het laatste dat ik via-via hoorde, was dat ze in Frankrijk zijn. Enkele weken nadat ze vertrokken waren, is er een poging gedaan om mij te ontvoeren. Enkele mannen zijn toen ons huis binnengevallen. Mijn vader werd zwaar geslagen. De politie heeft toen drie mannen opgepakt die het land werden uitgezet. Waarschijnlijk zijn ze terug naar Albanië gestuurd.

Enkele weken later werd ik op straat aangesproken door enkele Albanese mannen, dat was toen ik net van de bus stapte. Ik werd naar een wagen geduwd, maar ik heb hard tegengestribbeld en ben zo ver mogelijk gaan lopen. Ik heb geen idee waarom dit gebeurde – twee keer! – we denken dat het in opdracht was van mijn moeder. Ik heb toen zelfs extra bescherming gekregen van de politie.

Momenteel huren we een klein huisje. Het is in slechte staat. Écht zéér slechte staat! We hebben geen verwarming bijvoorbeeld, en overal staat schimmel. Mijn vader betaalt €700, en dan nog eens extra kosten. We hebben zelf geen idee wat die kosten zijn. We hebben geen warm water, en geen verwarming. We betalen dat gewoon aan de huisbaas, want we hebben geen contract. Als we zouden klagen moeten we ergens anders naartoe, en dat kunnen we niet. We hebben geen verblijfsvergunning. Mijn vader doet klusjes voor de huisbaas, en zo betalen we de huur. Ik krijg gelukkig wat materiaal op school zodat ik de lessen kan volgen.

Iedereen zegt dat ik een groot voetbaltalent ben. Ik blijf bescheiden, hoewel ik weet dat ik niet slecht ben. Ik ben ingeschreven in een voetbalploeg via vzw JONG. Ik kan meetrainen, maar kan geen enkele wedstrijd meespelen omdat ik “illegaal” ben. Zo noemen ze dat als je geen verblijfsvergunning hebt.

Wat voor nut heeft het dan dat ik hard werk op training of op school? Mijn vader wil dat ik verder doe met voetballen. Hij ziet ook wel dat dit het enige is dat me plezier geeft, dat me recht houdt, maar ik kan niet meer – het heeft geen enkel nut. Ik ben 18, en ik heb geen dromen voor de toekomst. Ik moet wachten en wachten tot mijn papieren misschien, héél misschien in orde geraken. Het voelt alsof mijn leven al voorbij is, nog voor het begonnen is.

Mijn vrienden proberen me wel mee te trekken, maar ik wil niet uitgaan, ik zoek geen lief, ik wil ook niet meer voetballen ... mijn leraren zeiden onlangs tegen mijn vader: ‘je zoon is een voorbeeld voor veel anderen’. Maar wat heb ik daaraan? Ik ben “illegaal” en heb niets behalve veel onzekerheid. Ik wil gewoon kunnen leven als iedereen van mijn leeftijd, maar dat kan niet. Daar heb ik veel verdriet van.

*“Ja, je vindt me onderdanig,
maar ik fiks nu alle zaken
Ik wil er raken zonder schaamte
door de allerlaatste fases
met gebreken, zonder zever”*

Fragment uit 'Schaamteloos', song door RAED

DILARA

Ja, dat klopt. Hier woon ik, zegt Dilara (20). Het is een krappe studio die nog net betaalbaar is voor mij. Het vocht en de schimmel zitten in de huurprijs inbegrepen (*knipoog). Je kan er wel mee lachen, maar het is toch wel ernstig. Het heeft nogal een grote impact op mijn gezondheid. Longproblemen, vermoeidheid, spierpijn... Het bezorgt me heel wat kopzorgen. Ik zoek al maandenlang een job, maar gezien mijn situatie heb ik soms totaal geen energie. Dat maakt het voor mij zo moeilijk om vast werk te vinden. Voorlopig moet ik het zien te redden met een leefloon, maar ik heb ook mijn dromen. Ik zoek gewoon stabiliteit en wil een goede gezondheid.

Van mijn 2,5 jaar tot aan mijn 17de verbleef ik in een instelling. Ik wilde thuis zijn, dus liep weg toen ik oud genoeg was. Maar het lukte niet thuis. Ook niet op de sofa bij vrienden. Ik geraak snel in de problemen als ik samenleef met anderen... Daarom was ik opgelucht toen ik eindelijk deze studio vond. Ik probeer fysiek en mentaal fit te blijven door te sporten in de Basic Fit. Dansen en zingen, die lessen zou ik terug willen doen, maar dat is zo duur. Dat kan nu echt niet.

Ik draag al de kosten van mijn studio en zou naar de huurdersbond kunnen stappen omdat de huisbaas weggijkt. Maar wat als ze het onbewoonbaar verklaren? Dan sta ik gewoon op straat en het was al zo moeilijk om dit te vinden! We gaan zien. Momenteel word ik goed begeleid om op het rechte pad te blijven, hoewel het beperkt is in tijd en ik nog zelf veel moet uitzoeken. Het maakt me soms moedeloos en het werkt heel frustrerend. Ik wil echt geen terugval, dus ik hoop hard op een verlenging, zucht Dilara.

DILARA, 20 JAAR

“Ik draai op voor de kosten van mijn studio en zou naar de huurdersbond kunnen stappen omdat de huisbaas weggijkt.

Maar wat als ze het onbewoonbaar verklaren? Dan sta ik gewoon op straat ”

”

We moeten eerlijk zijn.
Als er geen oplossing
voor Dennis komt, dan
vrezen we eigenlijk
voor heel ernstige
situaties die fataal
kunnen zijn...

DENNIS

26 JAAR

Ik weet het, dit manifest zijn de verhalen van kinderen, jongeren en ouders die verteld zijn door henzelf, zegt S., trajectbegeleider in vzw JONG. En toch wil ik ook graag zelf het verhaal vertellen van een jongeman die zeer geregeld naar onze werking komt. Niet dat hij die onder normale omstandigheden niet zelf zou kunnen vertellen, maar op dit ogenblik is dat bijzonder moeilijk voor hem, en zelf zit ik vaak te piekeren hoe we hem extra zouden kunnen ondersteunen.

Dennis is 26 jaar, woont in bij zijn moeder en kampt al jaren met een ernstige drugsverslaving. Hij meldde zich al meerdere keren aan voor psychologische en psychiatrische hulp, meestal na nog maar eens een interventie van de politie. Zijn situatie wordt telkens beoordeeld als 'niet acuut genoeg'. 'Ik vind dat zelf heel schokkend eigenlijk', zegt S. Dennis wil er graag iets van maken, al vindt hij het soms uitzichtloos. En ja, hij werd al enkele keren opgenomen, maar altijd voor een zeer korte periode. Bij een zoveelste crisis kunnen we soms nergens terecht.

Geen enkele dienst waar hij terecht kan, waardoor het lijkt alsof we van het kastje naar de muur worden gestuurd. Dat is bijzonder frustrerend en het helpt Dennis niet, integendeel. Zijn mama heeft hem liever niet meer in huis omdat ze zich onveilig voelt wanneer hij in de buurt is. In de wijk waar hij woont, gaat het gerucht dat hij betrokken is bij geweldpleging en afpersing.

In het voorjaar van 2023 werd Dennis voor een langere periode opgenomen, ondertussen is dit achter de rug, maar zonder verdere opvolging of nazorg. Hierdoor is Dennis op straat beland, hij bedelt om voedsel en slaapt onder bruggen. We zitten met onze handen in het haar en hopen dat er een degelijke oplossing kan gevonden worden voor Dennis. We moeten eerlijk zijn, zegt S., als die oplossing er niet komt, dan vrezen we eigenlijk voor heel ernstige situaties die fataal zouden kunnen zijn.

“ Ik vind het schokkend dat iemand met zo'n dringende nood aan psychiatrische hulp telkens wordt beoordeeld als 'niet acuut genoeg' ”

S. Trajectbegeleider, vzw JONG

*“De mensen zijn als delen van een geheel
gesneden uit hetzelfde juweel
lijdt één van de leden pijn
dan zal het bij de anderen ook voelbaar zijn”*

Saadi Shirazi (1210-1292) - Vertaling: Sohrab Jabbari

JESSE

16 JAAR

Ik ben in september begonnen op een nieuwe school én een nieuwe richting. Ik wist het zeker! Ik ga 'Houtbewerking' doen. Ik had er echt superveel zin in.

Al op dag één werd ik aangesproken over wie ik ben, omdat ik zogezegd 'anders ben'. Sinds mijn eerste schooldag word ik gepest - omdat ik een jongen in transitie ben. Ik ben voor hen niets anders dan mijn geaardheid. Het pesten duurt na al een gans schooljaar. Ik heb me echt al sterk gehouden, maar het werd moeilijker en moeilijker. Het pesten wordt ook harder. In het begin zei ik weinig of niets terug. Ik dacht dat het wel over zou gaan. Toen het niet stopte begon ik mij te verzetten met woorden. Ze zijn me dan beginnen bedreigen en toen begon ik echt schrik te krijgen. Ik heb verschillende gesprekken gehad met zorgleerkrachten, maar dat veranderde niks.

Toen werd bekend gemaakt dat we op bosklassen zouden gaan, was ik echt bang dat ze me daar heel hard zouden aanpakken. Ik heb toen opnieuw gesprekken gehad met enkele leerkrachten. De reactie die ik kreeg was telkens: 'maar ja, we kunnen toch niet alle klassen thuislaten en niet gaan'. Ik ben dan maar niet mee geweest en ben toen thuis gebleven.

Toen werd bekend gemaakt dat we op bosklassen zouden gaan, was ik echt bang dat ze me daar heel hard zouden aanpakken.

De reactie die ik kreeg van de leerkrachten: 'maar ja, we kunnen toch niet alle klassen thuislaten en niet gaan'.

Ik ben dan maar niet meegegaan...

FATENA

37 JAAR

Ik sta alleen in voor de zorg voor de kinderen. We gaan naar de psycholoog en naar de logopedist op aanraden van de school. Ik wil ze ook helpen door te investeren in hobby's waar ze deugd van hebben, zoals de tekenacademie en voetbal via de UITPAS. Ik wil en moet dit doen zodat zij zich ook goed kunnen blijven voelen.

Het maakt me verdrietig dat ik ze niet altijd alles kan geven dat ze verdienen, dat is erg zwaar voor me. Als ik mijn werkkleren uit doe, doe ik mijn pyjama aan en omgekeerd. Dat is mijn leven. Alles voor de kindjes, want ik wil niet dat ze op straat gaan rondhangen. Ik wil niet stoppen met werken want ik heb het geld nodig om de kindjes een toekomst te geven.

Ik werk halftijds en halftijds ben ik bezig om alles te regelen van afspraken voor de kindjes, rechtbank en administratie. Ik ga zelf ook naar de psycholoog om dit allemaal vol te houden. En mijn geloof in God houdt me overeind.

”
Als ik mijn werkkleren uit doe, trek ik mijn pyjama aan en omgekeerd. Dat is mijn leven. Alles voor de kindjes, want ik wil niet dat ze op straat rondhangen.

HAKIM

32 JAAR

Een aantal jaren geleden heb ik een ernstig arbeidsongeval gehad. Sindsdien ben ik volledig werkonbekwaam. Mijn vrouw is toen heel lang thuis gebleven om voor mij en onze drie kinderen te zorgen. Door alle medische kosten die we nog steeds hebben, is het leven bijzonder duur.

Ons kleine inkomen dekt niet meer zo veel. We willen dat onze kinderen een hobby kunnen hebben, zoals iedereen. Het inschrijvingsgeld voor een voetbalclub is hoog. We kunnen dat echt niet betalen zonder te moeten bekibbelen op basisbehoeften en levensnoodzakelijke spullen, zegt Hakim.

Via vzw JONG kregen we de mogelijkheid om de kinderen in te schrijven in een voetbalclub, via de 80/20-regeling. Dat is zo nodig, wat zouden de kinderen anders doen?

FATIMA

38 JAAR

Ik ben Fatima, 38 jaar en alleenstaande mama van 5 kinderen. Ik ben geboren in België. Ik vind het moeilijk om aan vroeger terug te denken, maar ik wil jullie toch een beetje mijn verhaal vertellen. Ik heb een paar jaar geleden mijn eigen hart moeten breken. Ik ben weggelopen van mijn man, ik wil er niet veel over vertellen, het was echt een slecht huwelijk. We woonden toen met de kinderen in Duitsland. Het was voor mij echt niet houdbaar om bij die man te blijven.

Ik kon niet anders dan op een dag gewoon vertrekken. Ik ben toen alleen teruggekeerd naar België. De kinderen kon ik niet meenemen. Mijn ex-man heeft de kinderen toen op een nacht gedropt bij mijn ouders. Zij wonen in de wijk Muide. Via-via kon ik met de kinderen in een één-slaapkamer-appartement wonen, samen met mijn ouders en mijn jongere broer. We woonden daar een tijd samen met zoveel mensen in die kleine kamer. Iedereen werd gek van elkaar!

De burens begonnen ook te klagen omwille van het lawaai van de spelende kinderen. Op een bepaald moment was er ook geen water meer, door renovaties in de straat. Enfin, het was niet meer houdbaar en dan werd het mijn ouders te veel: opeens stond ik op straat met mijn kinderen. Ik probeerde het via de nachtopvang, maar die was vol en ook in het vluchthuis kon ik niet terecht, er was ook geen woning onmiddellijk beschikbaar...

Het waren voor mij en de kinderen zeer bange momenten. Gelukkig konden we opnieuw bij mijn ouders terecht, maar die konden ook niet langer in deze situatie blijven. Via de trajectbegeleider van vzw JONG kreeg ik te horen dat er een oplossing was: ik kon terecht in een vluchthuis en de kinderen op een internaat in Gent.

Het enige voorstel dat op tafel lag, was om - opnieuw - het gezin te scheiden. De kinderen waren doodsbang. Ze dachten dat ze opnieuw zouden achtergelaten worden, dat kon en wilde ik ze niet aandoen. Ik ben nog steeds op zoek naar een woning voor mij en mijn kinderen, maar de zoektocht maakt me wanhopig. We wonen ondertussen in bij de moeder van mijn ex-man. Maar dat is allemaal niet gemakkelijk.

We vinden geen rust en ik maak me zorgen over de kinderen. Ik heb soms geen energie meer om te reageren. De kinderen wijken geen seconde van mijn zijde, uit schrik dat ze me zullen kwijtraken. Het is moeilijk om hen te troosten, ik kan de tijd niet terugdraaien...

Leerkrachten in 2020:

'We denken dat je beter af bent in het BSO'

Sue in 2023:

'Ik zit in mijn laatste jaar TSO en wil volgend jaar psychologie studeren'

SUE 18 JAAR

Mijn familie is gevlucht. We wonen nu al een paar jaar hier. We hebben eerst in andere landen gewoond en nu zijn we eindelijk met gans het gezin hier. In het begin was het voor ons heel moeilijk in België. We waren dakloos, we hebben moeten overnachten in de auto. Iedereen had toen veel stress. Mijn mama en papa deden hard hun best om dit niet te laten merken aan ons, maar we wisten dat, we zagen dat... Ik wilde dat ik mijn ouders een beetje kon helpen om het toch allemaal iets draaglijker te maken. Ik probeerde dat door mijn broertjes en zusjes een beetje af te leiden, voor hen te zorgen en het een beetje gezellig te maken, hoewel dat niet gemakkelijk was voor mij.

Na een tijdje konden we verblijven in een klein kamertje in een huisje in de Brugse Poort. Dat huis was zo klein! Er was een woonkamer en een keukentje. Het was ook ontzettend duur. Samen met mijn jongere broer ging ik toen de buurt verkennen en zo heb ik de school Toren Van Babel leren kennen. Daar heb ik zelf informatie opgevraagd. Ik wilde heel graag weten hoe we ons konden inschrijven, welke richtingen we konden volgen... Een paar maanden later zijn mijn broer en ik daar dan begonnen. Gelukkig was ik nog geen 18 jaar en kon ik mij daar inschrijven. Na 6 maanden OKAN kon ik overstappen naar ASO Economie Moderne Talen, maar ik merkte dat mijn basiskennis te beperkt was. Ik heb toen echt wel de ondersteuning van de leerkrachten gemist. De meeste hulp kreeg ik van mijn klasgenoten.

De leerkrachten vonden dat ik mijn plan moest trekken. De school adviseerde me om naar het BSO te gaan... Ik ging hier echt niet mee akkoord. Ik wist dat ik méér kon en geloofde hard in mezelf. Ik ben toen veranderd van school naar de richting Humane Wetenschappen. Dit is tegengevallen, omdat ik op deze school alles zelf in handen moest nemen. Ik moest de hele tijd mijn schoolwerk zelfstandig plannen.

Dit was te moeilijk voor mij, ik was dat niet gewoon en was daar toen ook nog niet klaar voor. Daarnaast nam ik ook veel taken op thuis. Voor ik de schoolpoort binnenwandelde had ik al een hele ochtendshift achter de rug om mijn kleine broers en zussen op school te krijgen. Uiteindelijk ben ik hierdoor opnieuw moeten veranderen van school, nl. naar TSO/Spectrum. Daar voelde ik mij onmiddellijk goed. Ik voelde dat ze mij gingen helpen en ondersteunen. Natuurlijk was het ook niet gemakkelijk want ik kwam van OKAN, had al twee andere scholen geprobeerd dit schooljaar... Ik ben daar ook later in het schooljaar gestart, moest alles en de school nog leren kennen ... Ik heb daar mijn jaar opnieuw gedaan, ben geslaagd en mocht over naar het zesde!

Ondertussen verblijven we in een comfortabel huis, dus het gaat goed... Ons leven is stabiel. Iedereen gaat naar school en is goed bezig... Hier in België hebben we rust gevonden en zijn we goede mensen tegengekomen. Deze mensen zijn belangrijk voor ons, net zoals vzw JONG. Toen we startten in de Toren van Babel, hebben we ook hun Nieuwkomerswerking leren kennen en ik was blij dat we iets leuks konden doen in onze vrije tijd, in de buurt! Ik heb hier veel nieuwe mensen leren kennen, veel hulp en ondersteuning gekregen bij mijn schooltaken en hier is mijn Nederlands ook verbeterd.

Ik kreeg er de kans om monitor te worden in de speelpleinwerking van vzw JONG en uiteindelijk door te groeien naar hoofdmonitor. Dit jaar heb ik de cursus gevolgd en nu loop ik stage in de Kinderplaneet. Speelpleinwerking heeft mij geleerd om zelfstandiger te worden en ondertussen kan ik ook mijn familie financieel helpen en ondersteunen. Maar ik doe dit niet voor het geld. Ik vind het gewoon leuk dat ik de kinderen een aangename vakantie kan bezorgen, vooral de kindjes die niet op reis kunnen gaan! Ik beteken iets voor deze kinderen! Dit geeft mij een speciaal gevoel. Misschien kan ik later gaan werken bij vzw JONG.

ZELIHA

14 JAAR

Zeliha werd op haar 11de thuis misbruikt - op de zetel. De woonkamer, die voorheen een plek van veiligheid en geborgenheid was, doet haar nu telkens weer die vreselijke gebeurtenis herbeleven. 'Ik heb er lang mee rondgelopen en ben dan van thuis weggelopen. Ik hoopte dat ik hierdoor aan de herinnering zou kunnen ontsnappen. Ik doolde wekenlang door de straten. De pijn bleef gewoon. Ook drugs konden de pijn niet wegnemen.

Ik ging wel nog naar school en heb er toen na lang twijfelen over gepraat met een leerkracht. Hij was voor mij een echte vertrouwenspersoon. Wist ik veel dat hij hier melding van ging maken... Ik werd kort daarop door de politie uit de klas gehaald. Ik werd meegenomen voor verhoor. Niemand kon me geruststellen tijdens dit gesprek. Ze vroegen zoveel details, het was vreselijk. Ik voelde me toen compleet verloren.

Ik zakte nog dieper weg. Ik voelde mij totaal niet meer veilig om te slapen wanneer ik thuis was, dus bleef ik nachtenlang wakker. Ik nam telkens de eerste bus in de ochtend. Niet om naar school te gaan, maar om bij "vrienden" te zijn. Hierdoor kwam ik in contact met verschillende mensen uit het drugsmilieu. Hierdoor kwam ik vaak in heel gevaarlijke situaties.

Vrienden waren het eigenlijk niet echt, het waren mensen die me toevoegden via Snapchat. Dit waren dan oudere jongeren, maar ook volwassenen die lang misbruik hebben gemaakt van me.

Na een periode van veel drugs, mezelf krassen en enkele zelfmoordpogingen ben ik op zoek gegaan naar hulp. Ik had die hulp echt nodig en besepte dat zelf ook. Het was niet eenvoudig, want het was ofwel geweigerd worden of ik ging van crisisbed naar crisisbed... En vaak tussen volwassenen in de psychiatrie. Echte structurele hulp kreeg ik niet, ik moest smeken om geholpen te worden.

Telkens ik de boodschap kreeg dat ik weer naar huis mocht, of liever: moest, kwamen de zelfmoordgedachten weer op. Ondertussen werd beslist dat ik in een jeugdinstelling moest verblijven, maar ook hier ervaar ik op dit ogenblik geen psychologische hulp. Ik word dagelijks geconfronteerd met heel wat trauma's. Ik kan die maar niet vergeten. Mijn verleden kan ik heel moeilijk verwerken. Zo word ik nog steeds geconfronteerd met de man die mij heeft verkracht. Hij blijft me maar berichten sturen. Weet je wat ik grof vind? Waarom moet ik in een instelling verblijven en kan hij vrij rondlopen?

JENNIFER 36 JAAR

Het is wat confronterend om mijn verhaal te vertellen. Ik vind dat heel moeilijk, zegt Jennifer.

Ik heb nog chance, ik woon in een sociale woning... Maar het is niet zo gemakkelijk. Overal in het huis zijn er trappen. Dit is niet eenvoudig voor de kinderen en ook niet voor mij. Ik ben een artrosepatiënt. Ik huur bij Thuispunt. Dat was vroeger Woningent, denk ik.

'Nu, ze geven je het huis en daar stopt het hé'. Als er iets kapot gaat, moet je heel lang wachten tot de technische dienst kan langskomen om het te repareren. Ik leef nochtans in een nieuw gebouw maar er was meteen een lek in de slaapkamer. Hierdoor hebben mijn kinderen en ik twee jaar in de woonkamer geslapen op de grond, echt waar. De technische dienst kwam meermaals langs.

Ze zeiden telkens: 'ah, maar dat is niet voor mij. Dat is voor mijn collega. Ik ga het doorgeven en ze zullen langskomen'. Uiteindelijk kwam ook de chef langs van de technische dienst en die zei me toen ook al: 'Ja, we gaan je verder contacteren en kijken wat we kunnen doen'. Dat was in de herfst en er was volop regen. De muren van de slaapkamer waren kletsnat. Een firma uit Sint-Niklaas is dan langs geweest om het dak te herstellen ... Enkele maanden later was er opnieuw een lek in de kamers. Het water liep van de muren, er is overal schimmel en de kamer stinkt naar vocht. Hierdoor moesten we opnieuw in de woonkamer slapen, op de grond.

We hebben twee slaapkamers. Mijn dochter slaapt samen met mij op de kamer, de jongens slapen beneden. Ik ben al meermaals gaan vragen voor een andere woonst, maar als ik iets ga bezichtigen, dan is het overal hetzelfde probleem. Dus waarom zou ik dan verhuizen, als we toch dezelfde problemen zouden hebben? Je mag ook maar drie keer weigeren als je voorstellen krijgt bij Thuispunt, dus ik heb hiervoor wel wat stress.

Iedere kamer is op een ander verdiep en de trap is heel gevaarlijk voor de kinderen. De kinderen zijn al een paar keer gevallen. Eén van hen moet een beugel dragen omdat zijn tanden gebroken zijn door een val op die trap. Dat was vorig jaar in november. De kost hiervan is €3000. Ook mijn andere zoon moet een beugel dragen door een val, maar we moeten momenteel een beetje wachten, want ik moet kijken wat financieel haalbaar is.

Ik woon hier nu 10 jaar. Voorheen verbleven we op verschillende plaatsen in Gent. Eerst in de Bloemekenswijk, dan in Ledeborg, dan nog elders en nu wonen we hier in de Brugse Poort. Ik heb nog een aanvraag lopen voor een andere woning, maar ik moet nog wachten... Er is een rechtszaak lopende omwille van de vochtproblemen. Gisteren kreeg ik nog een brief van Thuispunt met de melding dat ik mijn huur de afgelopen twee maanden niet zou betaald hebben. Ik dacht bij mezelf: 'Wablieft'. Ik belde meteen naar de dienst, maar het was weer het antwoordapparaat. Ik betaal mijn huur altijd op tijd, tenzij het gaat over die specifieke periode met het vochtprobleem. Mijn advocaat adviseerde me toen om niet te betalen omdat de leefomstandigheden toen heel slecht waren omwille van het vocht. Eigenlijk zouden ze een dienst moeten zijn die me helpt.

Momenteel bedek ik de vochtvlekken met behangpapier. Ik weet dat dat geen oplossing is, maar wat kan ik anders doen? Het dak is nu hersteld en het is zomer, dus we hopen dat het snel opdroogt.

GEHOORD?

Dit zijn niet zomaar 'verhalen'. Dit zijn getuigenissen van kinderen, jongeren, ouders in onze stad. Dit is hun realiteit.

Een realiteit die onophoudelijk binnensijpelt in het jeugdwelzijnswerk. We zijn ingebed in de buurt en voelen en horen daardoor wat er leeft. Het grijpt naar de keel wat iemand meemaakt. Deze mensen zijn niet op zoek naar medelijden. Wel naar een luisterend oor, naar steun. Wanneer de jeugdwelzijnswerkers een vraag krijgen, dan bijten ze zich vast en gaan ze gedreven mee op zoek naar oplossingen. Maar het lukt hen niet alleen.

De complexiteit, de vele lagen die terug te vinden zijn in de gepubliceerde getuigenissen, vergen een intense en duurzame vorm van samenwerking, op verschillende niveaus, om iets in beweging te krijgen. Want ondanks de veerkracht, de moed, de opofferingen van elk individu, blijft dit een opgave voor ons allemaal, om oplossingen te bedenken voor deze maatschappelijke uitdagingen. Samen, de verscheiden beleidsdomeinen overstijgend.

De kracht van een jeugdwelzijnswerker zit in de opgebouwde **vertrouwensrelatie**, en het blootleggen van wat er gaande is. Te proberen om daarvan uitgaande bruggen te bouwen naar andere levensdomeinen. We doen daarbij beroep op een uitgebreid netwerk van instanties, diensten en connecties met samenwerkingspartners. Want we willen en kunnen dit niet alleen doen.

Het jeugdwelzijnswerk detecteert de noden en signalen, maar om antwoorden te kunnen bieden, moeten we de krachten bundelen. Jeugdwelzijnswerkers zijn immers geen maatschappelijk werkers, noch hulpverleners. Samenwerking op de vloer in functie van warme overdrachten vraagt tijd. Hoe meer we inzetten op een goede relatie tussen jeugdwelzijnswerkers en onderwijspartners, gezondheidsdiensten, justitie, stadsdiensten en andere partners, hoe beter we samen een krachtig antwoord kunnen bieden.

Er is nood aan een kader om handelingsgericht te kunnen samenwerken. Nog te vaak werken regels en afsprakenstructuren belemmerend. Ook is het belangrijk drempels rond toegankelijkheid weg te werken. Denk bijvoorbeeld aan het gebrek aan mandaat van de trajectbegeleiders om nachtopvang te regelen of aan aan te kloppen bij de sociale dienst van het OCMW, een beperkt telefonisch onthaal bij essentiële diensten zoals mutualiteiten, vakbonden en jeugdhulp, de omslachtigheid om een afspraak te maken bij de dienst migratie en dienst belastingen, en ga zo maar door.

We vragen om de bestaande expertise van het jeugdwelzijnswerk te erkennen. Dat het beleid een realistisch beeld heeft van wat jeugdwelzijnswerkers betekenen voor mensen in een maatschappelijk kwetsbare positie. We vragen beleidsmakers om een faciliterende rol op te nemen in het kader van samenwerking overheen verschillende domeinen en diensten. Dit door financieel ruimte te maken voor die samenwerking en door het creëren van een kader waarin handelingsruimte is. In tijden van financiële schaarste neigen we tot het vechten voor onze eigen bestaanszekerheid, meestal gecombineerd met een gebrek aan lange-termijn-perspectief. Nog te vaak overschaduwde dit 'eigenbelang' het onaangevoerde potentieel van een bundeling van onze krachten.

Dus naar alle partners steken we de hand uit: laat ons samen oplossingen zoeken, en samenwerken ten gunste van zij die ons nodig hebben. We streven niet alleen naar meer samenwerking, maar vooral naar meer structurele en duurzame samenwerking.

Er zijn al veel partnerschappen. Zo worden er vanuit onze groepswerking projecten met partners opgezet: de collega's van 'tzitemzo' doen groepsgesprekken met de tieners over 'toekomst uitbouwen'; een medewerker van het OCMW komt zich voorstellen en de werking toelichten aan de mama's die we bereiken via de kinderwerking; een projectmedewerker van De Sleutel loopt maanden mee in de jongerenwerking om aan drugspreventie te doen; samen met collega's uit de geestelijke gezondheidszorg wordt een gevoelsplek gerealiseerd; enz ... We zetten jaarlijks terugkerende acties op zoals een jobbeurs, buitenspeeldag, onderwijsbeurs en doen dit allesbehalve alleen! Aan de hand van deze projecten en al dan niet met bijhorende subsidies, kunnen mooie initiatieven ontstaan.

Helaas komt aan die mooie liedjes ook vaak een eind eens het project afgelopen is en de geldkraan wordt dichtgedraaid. De versnippering via projectfinanciering dreigt te leiden tot tijdelijke antwoorden, gevolgd door frustratie omdat er geen continuïteit is. In het kader van welzijn is continuïteit nochtans een belangrijke pijler. Mensen vertellen niet graag talloze keren hun verhaal, vertrouwen opbouwen kost tijd, naambekendheid opbouwen met je project is een lang proces.

Daarom vragen we om experimenten te laten plaatsvinden binnen alle erkende organisaties met expertise en toegang tot de beoogde doelgroep. Voorzie middelen om experimenten mogelijk te maken door gevestigde waarden in het landschap. Om van daaruit ook de optie te hebben om succesvolle experimenten en projecten te verduurzamen. Een versnippering in kleine tijdelijke initiatieven leidt tot verloren gaan van opgebouwde kennis en expertise, en op het eind van de rit staan de hulpzoekenden opnieuw in de kou.

Er is een lange-termijnplan nodig. Bijvoorbeeld de 80/20regeling en de UITPAS hebben hun succes bewezen: de toegang tot vrijetijd wordt op deze manier haalbaar. We merken dat toegang tot zinvolle vrijetijdsbesteding een gunstig effect heeft op het mentaal welbevinden. Dit komt terug in de getuigenissen, dit is ook waarvoor vzw Jong staat: zorgeloos je vrije tijd kunnen doorbrengen, volop plezier! In de wetenschap dat die toegang tot vrijetijd cruciaal is voor kinderen, tieners en jongvolwassenen, getuigt het schrappen van projectsubsidies (om die dan te steken in andere, nieuwe initiatieven rond mentaal welbevinden) niet van een gestructureerde visie op investeringen in het psychisch welbevinden.

Om het complexe samenspel van vrije tijd, welbevinden, preciaire woonsituaties, gezondheidsproblemen, kansen tot arbeid en onderwijs van de juiste antwoorden te voorzien, is fragmentatie binnen departementen, schepenen en diensten onwenselijk en zelfs contraproductief. Samenwerking is niet enkel nodig op het niveau van het middenveld, maar ook op beleidsniveau. Binnen welke departementen worden de belangen van jeugd -en dus onlosmakelijk ook gezinnen- behartigt?

De komst van de Cel Gezin toont aan dat deze nood gevoeld wordt binnen de diensten van de Stad Gent. Dergelijk maatschappelijk gerichte beleidsthema's worden best transversaal benaderd. Wat is de plaats van jeugdwelzijnswerk? Van waaruit kunnen we onze slagkracht echt doen voelen? We zien het antwoord graag terug in een integraal jeugd beleid waar er aandacht is voor de complexiteit van maatschappelijke kwetsbaarheden en de daaruit voortvloeiende problemen, én met erkenning van de complexe maar onmisbare rol van het jeugdwelzijnswerk.

**Samenwerking
Duurzaam
Integraal**

Gehoord?

NAWOORD

Getuigenissen die onder je vel kruipen, die heb je intussen gelezen. Liet je je volledig onderdampelen in een keer of heb je het af en toe opzij moeten leggen? We bedanken jou, de lezer, om niet weg te kijken van de complexe problematiek waar gezinnen mee geconfronteerd worden, en waar we binnen vzw JONG mee proberen verandering te brengen. We bedanken alle jongeren en ouders die hun vertrouwen in ons stellen om hun verhaal (geanonimiseerd) naar buiten te brengen. Het vergt kracht en moed om telkens weer op te staan en door te gaan, op zoek naar oplossingen. We zien jullie! We zien jullie worstelingen/struggels en jullie doorzettingsvermogen en veerkracht!

Er komt een belangrijk jaar aan: 2024. Een verkiezingsjaar. Gent als European Youth Capital. Vanuit vzw JONG zien we hierin kansen. Kansen om het juiste te doen, en beslissingen te nemen in functie van wat nodig is om een passend antwoord te bieden aan kinderen, jongeren en hun ouders in een maatschappelijk kwetsbare positie. Kiezers en beleidsmakers: lees alle adviezen en aanbevelingen nóg eens aandachtig door, en zorg dat kinderrechten en mensenrechten geen loze woorden zijn.

Gent zien we graag verder evolueren als kind- en jeugd vriendelijke stad, waar niemand uit de boot valt. Het middenveld heeft reeds gesproken aan de hand van talloze signalenbundels en adviezen. Denk daarbij aan de 30 eisen in het kader van betaalbaar wonen, het Advies Mentaal Welzijn van de Vlaamse Jeugdraad, de signalenbundel van het Lokaal Sociaal Beleid, ... enzoverder. Er is een samenhang in deze adviezen, wijzend op de nood aan een integrale aanpak en inzetten op duurzame samenwerkingen.

Om dit te bewerkstelligen is een duidelijke aansturing nodig en moeten we prioriteiten naar voren durven schuiven. Onze prioriteiten kunnen alvast teruggevonden worden in het Memorandum van vzw JONG. We gaan en staan voor: 'Samen voor het welzijn van alle Gentse jongeren'.

Pieter Monsart
Algemeen coördinator

